

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

JIZZAX VILOYAT PEDAGOGLARNI YANGI METODIKALARGA
O‘RGATISH MILLIY MARKAZI

“INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA FAN, TA’LIM VA
ISHLAB CHIQUYRISH INTEGRATSIYASINI TA’MINLASH: MUAMMO
VA YECHIMLAR”

Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiyasi

(2024-yil, 15-iyun)

MATERIALLARI

“PROVIDING THE INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND
WORK ON THE BASE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES: PROBLEMS
AND SOLUTIONS”

International scientific and practical online conference

(June 15, 2024 y) MATERIALS

«ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИНТЕГРАЦИИ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И
РАБОТЫ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ:
ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ»

Международная научно-практическая онлайн-конференция

(июня 15, 2024 г)

МАТЕРИАЛЫ

Jizzax - 2024

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI**

**JIZZAX VILOYAT PEDAGOGLARNI YANGI METODIKALARGA
O‘RGATISH MILLIY MARKAZI**

**“INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA FAN, TA’LIM VA
ISHLAB CHIQUARISH INTEGRATSIYASINI TA’MINLASH: MUAMMO VA
YECHIMLAR”**

**Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiyasi
(2024-yil, 15-iyun)
MATERIALLARI**

**“PROVIDING THE INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND
WORK ON THE BASE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES:
PROBLEMS AND SOLUTIONS”**

**International scientific and practical online conference
(June 15, 2024 y)
MATERIALS**

**«ОБЕСПЕЧЕНИЕ ИНТЕГРАЦИИ НАУКИ, ОБРАЗОВАНИЯ И
РАБОТЫ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ:
ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ»**

**Международная научно-практическая онлайн-конференция
(июня 15, 2024 г)
МАТЕРИАЛЫ**

JIZZAX – 2024

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi Rayosati tomonidan professional va oliy ta'lim tizimini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar, mavjud muammolar hamda navbatdagi ustuvor vazifalar to'g'risida o'tkazilgan majlisning bayoni ijrosini o'z vaqtida va samarali bajarish maqsadida, *O'zbekiston Respublikasining Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil 18-yanvardagi 16-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasida 2024-yilda Xalqaro va Respublika miqyosida o'tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik anjumanlar rejasiga asosan, Jizzax viloyati pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazida 2024-yil 15-iyun kuni "Innovatsion texnologiyalar asosida fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini ta'minlash: muammo va yechimlar" mavzusidagi Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya o'tkazildi.*

Mazkur konferensiyaning tashkil etishdan maqsadimiz tadqiqotchilarning, soha mutaxassislarining, ta'lim sohasida ishlayotgan pedagoglarning ilm-fanni rivojlantirish borasidagi islohotlarini muvaffaqiyatli qilish, dolzarb masalalarni hal qilishning samarali usullarini ishlab chiqishga taklif etishdir. Biz uchun muloqot, tajriba almashish va hamkorlik muhim.

The purpose of organizing this conference is to discuss the reforms in this field of science among researchers, specialists in the field, teachers working in the field of education in the development of science, to invite them to develop effective ways to address pressing issues. Communication, exchange of experience and cooperation in this area are important for us

Наша цель, организации данной конференции - обсудить реформы исследователей, специалистов в данной области, учителей, работающих в сфере образования, в развитии науки, предложить им разработать эффективные способы решения актуальных проблем. Для нас важно общение, обмен опытом и сотрудничество

Tahrir hay'ati:	
A.Sh.Xolmurodov	Jizzax viloyati PYMO-MM direktori, p.f.d., (DSc)
Sh.D.Abdurashidov	Jizzax viloyati PYMO-MM direktor o'rinbosari
J.A.Mardonqulov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini mudiri, p.f.f.d., (PhD)
A.Meliboyev	"Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari" kafedrasini mudiri, p.f.n., dotsent
Sh.Haydarov	"Tilarni o'qitish va ijtimoiy-iqtisodiy fanlar metodikasi" kafedrasini dotsenti p.f.n.
M.Tilakova	"Pedagogika, psixologiya va ta'lim texnologiyalari" kafedrasini mudiri, p.f.f.d., (PhD)
P.Xolmatov	"Amaliy fanlar va maktabdan tashqari ta'lim texnologiyalari" kafedrasini mudiri p.f.n., dotsent
D.K.Norbekov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
M.M.Xolboyeva	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
T.Sh.Avazov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
O.U.Ergashev	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
Sh.A.Egamqulov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
M.M.Jabborov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
B.N.Qodirov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi
F.M.Alimov	"Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrasini katta o'qituvchisi

To'plamdan o'rin olgan maqolalarning saviyasi, sifati va ilmiy dalillarning xaqqoniyligi hamda mazmuni uchun mualliflar mas'uldirlar.

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to'plami Jizzax viloyat pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi Ilmiy-metodik kengashining 2024-yil 19-iyundagi navbatdan tashqari yig'ilish qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

TA'LIM SAMARADORLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY TA'LIM TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Nuraliyeva Ruksorabonu

Psi-24/2 guruh talabasi

Ilmiy maslahatchi: ChDPU Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Umarova Sh.A.

Annotatsiya. Ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish va o'qitishda zamonaviy ta'lim texnologiyalardan foydalanishning texnologik asoslari asoslari yuzasidan fikrlar keltirilgan. O'qitishda ijodkorlik faoliyatini rivojlantirishda axborot texnologiyalardan foydalanishning ahamiyatga molik qismlariga ham e'tibor qaratilgan.

Tayanch so'zlar: *Zamonaviy texnologiyalar, ijodkorlik faoliyati, qobiliyat, pedagogik asoslari, metodik asoslari, muhit, axborot texnologiyalar.*

O'zbekiston Respublikasida o'qituvchi kadrlarning ma'naviy qiyofasi, aqliy salohiyati hamda kasbiy mahoratiga nisbatan jiddiy talablar qo'yilmoqda. "Umumiy o'rta ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish kerak. Har bir sinfda bolalarning nimalarni bilishi zarurligidan kelib chiqib, davlat ta'lim standartlari va o'quv rejalarini qayta ko'rib chiqish lozim. Darsliklarni eng zamonaviy metodikalar asosida yaratish va chop etish, maktablarda texnologiya, muhandislik fanlari, matematika, san'at, chet tillari yo'nalishlarini kuchaytirish, bu boradagi laboratoriyalarni qayta jihozlash talab etiladi."⁴³, degan edi prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev. O'qituvchilarimiz esa davlatimiz rahbarining "Umumiy o'rta ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish kerak", degan ta'kidlarini o'zlariga shior qilgan holda zimmalariga yuklatilgan mas'uliyatli vazifani sidqidildan va fidoyilik bilan bajarmoqdalar.

XXI asrga kelib ta'lim jarayoni fidoiylarining vazifasi yanada takomillashib bormoqda. Endilikda global o'zgarishlar, fan-texnika va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining kun sayin rivojlanib borishi o'qituvchidan yuksak mahoratni, o'tkir irodani, psixologik quvvatni, chuqur bilim va mulohazali bo'lishni talab qiladi. Xususan, uzluksiz ta'lim tizimining asosini tashkil etuvchi boshlang'ich ta'limga bo'lgan talabning ijobiy tomonga o'zgarishiga olib keldi. Muxtaram birinchi Prezidentimiz o'z ma'ruzalarida: "Bolaning jismoniy va psixologik rivojlanidagi eng asosiy davr – bu boshlang'ich sinf davridir" deb bejizga ta'kidlamagan. Darhaqiqat, boshlang'ich ta'limasosan o'quvchining ongiga savodxonlik asoslari elementlarini singdirish davridan iboratdir. Demak, bu davrdagi savodxonlik, uzluksiz ta'lim tizimining keyingi bo'g'inlarini intellektual salohiyati bo'lishligiga mustahkam zamin yaratadi. Boshlang'ich ta'limning asosiy maqsadlaridan biri ham umumiy o'rta ta'lim uchun zarur bo'lgan savodxonlik davrida shakllantirishga qaratilgandir.

Ma'lumki, insoniyat tomonidan yaratilgan eng katta kashfiyotlardan biri bu – yozuvdir. Yozuv inson tomonidan hayotiy ehtiyojlar va zaruriyatlar tufayli o'ylab topildi va insoniyatning o'ziga, jamiyatning mislsiz taraqqiyotiga xizmat qilib kelmoqda. Yozuv fikrni tovush yetmaydigan joy va kelajakka yetkazish ehtiyojidan kelib chiqqan. Shunday qilib, yozuv insoniyat tarixini kelajak avlodga yetkazib berishdek juda katta vazifani bajarib kelayotgan buyuk ne'matdir.

Professor, pedagogika fanlari doktori, R. Safarova: "Savod o'rgatishning ilk bosqichida o'qituvchi oldida so'zlarning yozuvda ifodalanishi, harf va tovush haqida tushuncha, so'zni bo'g'in va tovushlarga ajratish, bog'lanishli nutqni o'stirish, boshlang'ich orfografiya qoidalari xususida tasavvurni rivojlantirish, umuman, ona tilining go'zalligi va rang-barangligini anglatishdek muhim vazifa turadi" - deya bejiz ta'kidlamagan. Chunki, boshlang'ich ta'limning samaradorligi o'quvchilarda o'ziga xos tarzda tarkib topgan ta'limiy faoliyatning keng qamrovli darajasiga bog'liq. Bunday faoliyat nazariy bilimlarni o'zlashtirish va zarur kompetentsiyalarni egallash jarayonida o'qituvchi rahbarligida shakllanadi va muntazam rivojlanib boradi. Bunday o'quv

⁴³<http://qqtongi.uz/yangi-wquv-vili-yangilanishlar-bilan-boshlanmoqda/Qoraqalpog'iston> Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi rasmiy sayti. Mirziyoyev SH.M. "Umumiy o'rta ta'lim tizimini isloh qilish va rivojlantirish" masalalariga bag'ishlab o'tkazgan yig'ilishidagi ma'ruzasidan 2018-yil 17-iyul Toshkent.

faoliyati natijasida boshlang'ich ta'limni bitirgan o'quvchilar ob'ektiv olam jonli va jonsiz tabiatdan iborat ekanligi, insonlar esa muayyan jamiyatda yashab, faoliyat ko'rsatishi, jamiyat a'zolari o'zaro aloqadorlikda yashashi, jonli va jonsiz tabiatni hamda jamiyatni tavsiflay olishlari, tabiat va jamiyat haqidagi aniq yo'naltirilgan tushuncha va tasavvurlarga ega bo'lishlari lozim. Shu bilan bir qatorda, ular shaxsning kishilik jamiyatida tutgan o'rni va amalga oshiradigan faoliyatning ahamiyatini tushunib yetishlari zarur. Chunki, o'quvchilarga bu haqiqatni anglatmasdan turib, ularni shaxs sifatida shakllantirish, ijtimoiy turmushga moslashtirish mumkin emas.

Yuqorida qayd etilgan fikrlardan kelib chiqib, bugungi kun boshlang'ich ta'lim jarayoniga qo'yilayotgan talablar mazmunini anglagan holda quyidagi xulosaga kelinadi:

1. Ta'lim tizimli bilim olishning eng muhim usuli bo'lganligi sababli, ta'lim jarayonining sifatini yaxshilash va samaradorligini oshirish muhim pedagogik vazifa sanaladi.

2. Har qanday ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchining faoliyati, ya'ni, to'g'ridan to'g'ri, bevosita va nisbiy munosabat aks etadi.

3. Zamonaviy ta'limni tashkil etishga qo'yiladigan muhim talablardan biri ortiqcha ruhiy va jismoniy kuch sarf etmay, qisqa vaqt ichida yuksak natijalarga erishish hisoblanadi.

4. Respublika ta'lim muassasalari faoliyatiga rivojlangan xorijiy mamlakatlar ta'limi amaliyotida qo'llanilayotgan ilg'or tajribalar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali tatbiq etish orqali, bu borada pedagoglarning ish tajribalarini boyitish va ularda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishga nisbatan ijodiy, innovatsion yondashuvni qaror toptiriladi.

5. Bugungi kunda ilg'or xorijiy tajribalar sifatida ta'lim jarayonida interfaol metodlarni qo'llash orqali malaka oshirish tizimida o'qitish sifatini yaxshilash va samaradorligini oshirishga erishiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

8. Rakhmatov U.E. A perfection of the professional competence of teachers by using of creative works in biology lessons under solving tasks and exercises //European Science Review, Vena. № 3–4. 2018, – P. 225 – 228. ISSN 2310 – 5577

9. Kuychiyeva M.A. // Organization of Experimental Works on the Development of Professional and Methodical Competence of Future Biology Teachers // Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching. Open Access, Peer Reviewed Journals. 2022. ISSN (E): 2795-739, - P.19-21. (№7. SJIF; IF-8.115) (www.geniusjournals.org)

10. Kuychiyeva M.A., Eshmatova D. Development of Professional and Methodical Competence of Future Biology Teachers in Extracurricular Activities // Web of Scientist: International Scientific Research Journal. 2022. ISSN:2776-0979, - P. 617-621. (№12. SJIF; IF-7.565). (<https://wos.academiascience.org>)

TABIIY FANLARNI O'QITISHDA STEAM TEXNOLOGIYASINI HAYOTGA TATBIQ ETISH

Yo'lchiyev Shaxriyor Xusanovich.

Andijon viloyati Pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi "Aniq va tabiiy fanlar metodikasi" kafedrası mudiri, fiz.-mat.fanlari doktori, professor

Annotatsiya. Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM texnologiyasining imkoniyatlari o'quvchilarning borliq haqidagi, atrof-olam haqidagi bilimlarini oshirishga yordam beradi. Bugungi kunda mamlakatimizda uzluksiz ta'limni rivojlantirish, xalqaro texnologiyalarni xalq ta'limiga olib kirish takomillashmoqda. Ushbu maqola STEAM texnologiyasini hayotga tatbiq etishda gender yondashuvning ahamiyatiga bag'ishlangan.

Tayanch so'zlar: STEAM texnologiyasi, Evristik ta'lim metodi, kreativlik sifatлари, fan (Science), texnologiya (Technology), muhandislik, (Engineering), tasviriy san'at (Art), matematika (Math).

Dunyo xalqlari o'rtasida kishilik jamiyati vujudga kelganidan beri ayollar va erkaklar hayotida tenglik va ijtimoiy bo'linishni yengish uchun har ikki jinslar o'rtasida doimiy kurash bo'lib kelgan. Keyinchalik diniy e'tiqodlarga ko'ra farqlanuvchi millatlar o'rtasida bu tushuncha chuqurlashib bordi va gender psixologiyasi, yangi yo'nalish sifatida shakllandi.

MUNDARIJA

Ilg'or xorijiy tajribalar asosida pedagog kadrlarning uzluksiz malakasini oshirish jarayonlari <i>A.Sh.Xolmurodov</i>	6
Многолетняя динамика изменения морфометрических характеристик в аральском море по мере его высыхания в зависимости от влияния естественных и антропогенных <i>факторов</i> <i>А.М. Гареев, С. Н. Азимова, Д.С. Суюнов</i>	8
Булажак укутувчиларни тайёрлашда хамкорлик сртатегияларидан фойдаланиш имкониятлари <i>Сафарова Рохат Гайбуллаевна</i>	13
Специфика проектирования диагностического проекта: отношение между языком и теорией разума билингвальных детей в полилингвальной среде <i>Кучуков Христо, Ушакова Оксана Семеновна, Яшина Валентина Ивановна, Шабаева Гузель Фагимовна</i>	16
WSN with Internet of Things (IoT) For Tracking Animals <i>Tanveer Baig Z</i>	18
Непрерывное образование будущих педагогов <i>Дүйшеев Женипбек Аманисакович, Мамадалиева Клара Акимовна</i>	23
Профессиональная компетентность педагогов во взаимодействии с родителями воспитанников <i>Пилипенко Елена Алесандровна</i>	27
The philosophy of “empty” in the novel “chapaev and emptiness <i>Adiba Kasimova Begalievna</i>	29
Инновационная подготовка обучающихся на базе технопарка, мастерской профессионального мастерства и центра развития компетенций «акмуллинская академия развития детей и семейного образования соты» в поликультурной и полилингвальной среде <i>Шабаева Гузель Фагимовна</i>	33
Готовность студентов будущих учителей к исследовательской деятельности <i>Р.Х.Джураев</i>	37
Поурочные разработки по химии <i>Ражабова Мавжуда Нуриллаевна</i>	41
Hayotiy muammolarni hal qilishda talabalarga xos koping strategiyalar <i>Bekchanov Xusinboy Karimberganovich</i>	50
Maktabgacha ta’limni samarali tashkil etishda steam texnologiyasining ahamiyati <i>Mamanabiyeva Malikaxon Axunjanovna</i>	53
O’quvchilarni kasb-hunarga yo’naltirishni takomillashtirish <i>Jabborov Abdug’ani</i>	56
Maktab o’quvchilarni amaliy-tasviriy faoliyatni rivojlantirish kompetensiyasi <i>Pardaev B.A</i>	60
Boshlang’ich ta’limda innovatsion texnologiyalardan foydalanish yo’llari <i>Karimova Gulchexra Isakovna</i>	62
O’quvchilar savodxonligini oshirishda timss topshiriqlaridan foydalanish <i>Jabbarova Zuhra Omondullayevna</i>	64
Innovatsion texnologiyalar yordamida ta’lim samaradorligini oshirish yo’llari <i>Jabbarova Zuhra Omondullayevna</i>	66
Boshlang’ich sinf o’quvchilariga ekologik tarbiya berishda fanlararo aloqadorlikning dolzarbligi <i>N.Ergasheva</i>	69
Zamonaviy o’qitvchi-kelajak yaratuvchisi <i>N.E.Ergasheva</i>	72
Boshlang’ich ta’lim integratsiyon darslar orqali o’quvchilarni rivojlantirish <i>Jabbarova Zuhra Omondullayevna</i>	74

Kompetensiyaviy yondashuv asosida uquvchilarning mustaqil ishlarini tashkil etish <i>Qurbonov U., Azimov D.</i>	386
Axborot texnologiyalardan foydalanishning afzalliklari <i>Toxirov Farruxbek</i>	388
Ta'lim samaradorligiga erishishda zamonaviy ta'lim texnologiyalardan foydalanish <i>Nuraliyeva Ruxsorabonu, Umarova Shohida Absalomovna</i>	390
Tabiiy fanlarni o'qitishda steam texnologiyasini hayotga tatbiq etish <i>Yo'ldiyev Shaxriyor Xusanovich</i>	391
Aniq va tabiiy fanlarni o'qitishda steam texnologiyasi <i>Yusupov N, Abdurahmonova Muhayyoxon</i>	394
Процесс проведения уроков и семинаром <i>Жураева Ойнурахон</i>	395
Biologiya fanidan murakkab masala va mashqlar yechish orqali o'quvchilarni xalqaro olimpiadalarga tayyorlash metodikasi <i>Islombekov Baxtiyor Alisher o'g'li</i>	398
Ona tili va o'qish savodxonligi darslarini tashkil etish strukturasi <i>Abdullayeva Shahrizoda, Eshimova Sharofat Baratovna</i>	401
Using the geogebra program to animate the graph of a function <i>Kuchkarova Arofathon</i>	404
Ta'lim tizimida test yaratish texnologiyalaridan foydalanish <i>Alimov Fayzulla</i>	406
Uzluksiz ta'lim tizimida ta'limida ommaviy onlayn kurslar <i>B.N. Qodirov</i>	409
Ноаниқ тўплам принципи асосида ноаниқ регуляторларни куриш <i>Юсупов М.</i>	411
Muhandislik grafikasi terminlari va o'qitishda ularning etimologik ma'lumotlaridan foydalanish <i>Ashirbaev Azim</i>	414
Biologiya fanini o'qitishda sifat va samaradorlikka erishishda innovatsion texnologiyalarning o'rni va ahamiyati <i>Salibayev Doston Nusratilla o'g'li</i>	417
Biologiya fani o'qituvchilarining malaka oshirish tizimida muammoli ta'lim texnologiyalarini takomillashtirish metodikasi <i>Xolboyeva Munisxon Mavlanovna</i>	420
Tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetentligi <i>Negmatov Olim Omilxanovich</i>	425
Sifatli ta'lim tizimini barpo etishda chet el tajribasi(finlandiya, singapur misolida) <i>Xayritdinov Otabek</i>	426
O'smirlik davrida xulqi og'ishlik sabablari va xususiyatlari <i>Qalandarova Bonu, Qurbanova Muxlisa</i>	428
Tarbiyasi qiyin o'quvchilarning shaxsini o'rganish <i>Jabborov Maqsud Mashrabovich</i>	431
Uzluksiz ta'lim tizimida "CHIRCHIQ MODEL" <i>Raximov Atanazar, Saidova Dilnavoz</i>	434
Geografiya darslarida axborot texnologiyalari va elektron darsliklardan foydalanish <i>O.Ergashev</i>	436
Besh o'Ichamli nilpotent binar zinbiel algebralarning tasnifi <i>Darmonova Adolat Bahodir qizi</i>	437
Daraja ko'rsatgichli funksiyalarga bog'liq aniqmasliklarni ochish <i>Keldibekov Jahongir Vali o'g'li</i>	441
Milliy qahramaonlar faoliyati vasitasida o'quvchilarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda foydalaniladigan usul va metodlar	443